

OP HET TROTTOIR

's Ochtends na het ontbijt kom ik langs een kleine marmeren gedenksteen die tegen de hoge muur van de weg aan is geplaatst. Ik heb de dode nooit gekend, maar na al die jaren ken ik zijn voornaam, zijn achternaam. Ik weet in welke maand en op welke dag hij is geboren en gestorven. Deze man is twee dagen na zijn verjaardag overleden, in februari.

Het was waarschijnlijk een ongeluk met de fiets of op de motor. Of hij liep hier 's nachts, lette niet op, misschien is hij vol geraakt.

Hij verloor het leven op zijn vierenveertigste. Ik neem aan dat hij precies hier op dit trottoir is omgekomen, bij deze muur waarop onkruid woekert, aangezien de gedenksteen hier op de grond staat, bij de voeten van de voorbijgangers. Het is een bochtige weg die omhoogvoert, een beetje gevaarlijk. Het trottoir is hobbelig, er steken boomwortels uit. Sommige stukken zijn haast onbegaanbaar door die wortels, ik moet zeggen dat ook ik de neiging heb om over de weg te lopen.

Meestal staat er een brandend kaarsje in een rode glazen houder, samen met een bosje bloemen en het

beeldje van een heilige. Maar geen foto van hem. Boven de kaars, aan de muur geplakt, hangt een handgeschreven briefje van zijn moeder, beschermd door een plastic hoesje: een groet aan degenen die even blijven stilstaan bij het overlijden van haar zoon. *Ik zou graag eenieder die enkele ogenblikken van zijn tijd aan mijn zoon wijdt persoonlijk willen bedanken, maar als dat niet mogelijk is, bedank ik u evengoed vanuit het diepst van mijn hart*, staat er.

Ik heb de moeder noch iemand anders ooit voor de gedenksteen zien staan. Ik denk net zozeer aan de moeder als aan de zoon, en daarna loop ik door, en voel me een klein beetje minder levend.

OP STRAAT

Af en toe kom ik bij mij in de wijk een man tegen met wie ik een relatie had kunnen hebben, misschien zelfs een leven. Hij is altijd blij om me te zien. Hij woont samen met een vriendin van me, ze hebben twee kinderen. Ons contact blijft beperkt tot een wat langer praatje op het trottoir, een snelle kop koffie, misschien een stukje samen oplopen. Hij vertelt me enthousiast, druk gebarend, over zijn plannen, en onder het lopen komen onze lichamen, toch al heel dicht bijeen, gesynchroniseerd, nu en dan discreet tegen elkaar aan.

Op een keer ging hij met me mee naar een lingeriezaak omdat ik een panty moest uitzoeken voor onder een nieuwe rok. Ik had de rok net gekocht, ik had de panty nodig voor een etentje die avond. Samen voelden we aan al die weefsels die op de toonbank lagen uitgestald, al die kleuren. De staalkaart leek net een boek vol dunne, transparante lapjes nylon. Hij was volledig op zijn gemak tussen de beha's en de negligés, alsof we in een ijzerhandel stonden in plaats van in een lingeriezaak. Ik twijfelde tussen groen en paars. Hij was degene die me overtuigde om paars te

nemen, en terwijl de winkeldame de panty in een zakje deed, zei ze: Je man heeft er kijk op.

Die ontmoetingen zijn een aangename onderbreking op onze gebruikelijke afzonderlijke omzwervingen. We genieten van onze vluchtige, kuise genegenheid. Zo kan het nooit meer worden, het kan nooit uit de hand lopen. Hij is een eerlijke man, hij houdt van mijn vriendin, van hun kinderen.

10

Ook ik heb genoeg aan een stevige omhelzing, ook al deel ik mijn leven met niemand. Een kus op beide wangen, een wandelingetje, een stukje samen oplopen. Zonder erover te praten weten we dat we ons, als we dat willen, zouden kunnen wagen aan iets verkeers, iets nutteloos ook.

Deze ochtend komt hij wat verstrooid over. Pas als ik vlak bij hem ben herkent hij me. Hij loopt op een brug, hij komt van de ene kant, ik van de andere. In het midden blijven we staan kijken naar de schimmen van de voorbijgangers die worden geprojecteerd op de muur langs de rivier. Het lijken net geesten die achter elkaar wegschieten, gehoorzame zielen die van de ene wereld naar de andere overgaan. Het wegdek van de brug is vlak, maar toch lijkt het alsof de schimmen – ongrijpbare figuren tegen die solide muur – omhooggaan, steeds verder omhoog. Net gevangenen die zwijgend op weg zijn naar een noodlottige eindbestemming.

‘Het zou mooi zijn om die processie een keer te filmen,’ zegt hij. ‘Het gebeurt niet altijd, weet je, het

hangt van de stand van de zon af. Ik ben er telkens weer van onder de indruk, ik vind het iets hypnotiserends hebben. Ik blijf altijd even kijken, ook al heb ik haast.'

'Ik ook.'

Hij pakt zijn mobiel en zegt: 'Zullen we eens kijken?'

'Wordt het wat?' vraag ik.

'Nee, dit ding vangt niks.'

We blijven kijken naar het stille schouwspel, de zwarte figuren die bewegen zonder te stoppen.

'Waar ga je heen?'

'Naar mijn werk.'

'Ik ook.'

'Zullen we even koffiedrinken?'

'Ik heb vandaag geen tijd.'

'Oké, tot kijk dan.'

We nemen afscheid, we gaan uit elkaar, en nu zijn ook wij twee schimmen die op die muur worden geprojecteerd: een dagelijks schouwspel, onmogelijk te vangen.

IN MIJN KANTOOR

12

Lastig om me goed te concentreren, hier. Ik voel me bekeken, omringd door mijn collega's en de studenten die over de gang lopen. Ik word nerveus van hun bewegingen, hun geklets.

Ik probeer vergeefs de ruimte wat knusser te maken. Elke week breng ik een boodschappentas vol boeken van thuis mee om de planken te vullen. Die pijn in mijn rug, die zware last, die inspanning leiden uiteindelijk nergens toe. Je zou wel twee of drie jaar nodig hebben om die hele boekenkast te vullen, hij is te groot, hij beslaat een hele wand. Hoe dan ook, de ruimte is inmiddels wel sfeervoller geworden: een ingelijste prent, een plant, twee kussens. Toch is het een ruimte die me ondervraagt, die me afwijst.

Ik doe de deur open, zet mijn tas neer, begin dingen te regelen voor die dag. Ik beantwoord mijn mail, besluit welk boek ik de studenten wil laten lezen. Ik ben hier voor het salaris, ik leg er niet mijn ziel en zaligheid in. Ik kijk door het raam naar de lucht. Luister wat muziek. Ik lees en corrigeer de essays van de studenten, en zo keer ik terug naar de boeken waar ik vroeger warm voor liep. Af en toe klopt er een durfal

aan die me om advies vraagt, of om een gunst. Hij gaat tegenover me zitten, vol ambities, zelfvertrouwen.

Het blijft een tijdelijke plek, het lukt me niet hier echt te wortelen. Mijn collega's hebben de neiging me te negeren, en ik negeer hen. Misschien vinden ze me bot, afstandelijk, wie weet. We zijn genoodzaakt om dicht bij elkaar te zijn, altijd bereikbaar, maar toch heb ik het gevoel dat ik overal buiten sta.

13

Het schijnt dat de collega die dit kantoor vóór mij had er af en toe overnachtte. Maar waar dan, hoe dan, vraag ik me af. Op de grond, onder een wollen deken? Hij was een dichter, volgens zijn weduwe hield hij van de nachtelijke stilte in dit gebouw als er niemand was, en wanneer er een gedicht bij hem opkwam ging hij niet weg voordat het af was. Thuis daarentegen, in de frisse, smaakvolle werkkamer die zijn vrouw had ingericht, voelde hij zich niet op zijn gemak. Schrijven deed hij hier, hij had totaal geen last van de saaie kleur van de muren, van het fletse tapijt. De troosteloosheid was juist bevorderlijk voor zijn creativiteit. Hij was een oude, dromerige heer, met zijn hoofd vol sprankelende woorden die door elkaar liepen en op hun plek vielen in deze ruimte. Hij is twee jaar geleden gestorven, niet hier, maar er is hier nog steeds wel iets van hem voelbaar, en daarom voelt het voor mij als een grafkamer.

IN DE TRATTORIA

14

Tussen de middag eet ik vaak in een trattoria bij mij in de buurt. Het is een kleine ruimte, als ik er niet voor twaalf uur ben is er geen plaats meer, of je moet wachten tot na tweeën. Ik eet in mijn eentje samen met andere eenlingen, mensen die ik niet ken, maar ik kom ook vaak vertrouwde gezichten tegen.

De vader staat in de keuken terwijl de dochter serveert. Ik denk dat ze de moeder zijn kwijtgeraakt toen de dochter nog klein was: je voelt dat er tussen hen een extreem hechte band is die verder reikt dan de bloedband, die is versterkt door de rouw. Ze zijn niet van hier. Ofschoon ze de hele dag in een rumoerig straatje werken blijven ze eilanders, in hun botten hebben ze de gloed van de zon, kale heuvels bezaaid met schapen, rukwinden van de mistral. Ik zie ze voor me in een bootje samen, voor anker bij een beschutte grot. Ik zie de dochter van de boeg duiken, de vader met een nog spartelende vis in de hand.

Eigenlijk werkt de dochter niet echt als serveerster, ze staat achter de toonbank.

‘Zeg het maar.’

Het menu staat op het bord geschreven in een com-

pact, grillig handschrift. Ik kies elke dag van de week een ander gerecht. Zij neemt mijn bestelling op en zegt dan tegen haar vader, die altijd in de keuken blijft, wat hij moet maken.

Ik ga zitten en de dochter brengt me een fles water, een papieren tafelkleedje, en gaat dan terug naar haar plek achter de toonbank. Ik wacht tot mijn dienblad op de toonbank verschijnt en sta op om het te halen.

Vandaag zie ik tussen de werklui uit de wijk en de gebruikelijke toeristen ook een jonge vader met zijn dochter. Zij is een jaar of tien, met twee blonde vlechten, hangende schouders, de blik een beetje afwezig. Normaal zie ik ze op zaterdag, maar deze week is er geen school, het is paasvakantie.

Ik ken hun situatie inmiddels: het meisje weigert te overnachten bij haar vader, ze wil liever altijd alleen maar bij haar moeder slapen. Ik zag ze voorheen ook al, toen ze nog met z'n drieën waren, ook altijd in dit tentje. Ik weet nog dat de moeder zwanger was van de dochter, de opwinding van het stel, de intieme gesprekken, de gelukwensen van iedereen om hen heen. Ook toen ze eenmaal een gezin waren zag ik ze hier geregeld lunchen. Vermoeid en uitgehongerd stapten ze naar binnen nadat ze in de speeltuin waren geweest, of van alles hadden gekocht op het plein. Ik voelde me verbonden met dat meisje, net als ik enigst kind, dat tussen haar beide ouders in zat. Alleen ging mijn vader niet graag uit eten.

Vorig jaar heeft de moeder de wijk verlaten, de va-

der is in zijn eentje achtergebleven. En hij voelt zich gefrustreerd, getergd zelfs, vanwege die dochter die zo aan haar moeder gehecht is dat ze niet bij hem wil slapen, in het huis waar ze is opgegroeid, in haar eigen kamer die op haar wacht.

De dochter speelt op haar mobiel terwijl de vader op haar in zit te praten, haar wil overtuigen. Ik vind het pijnlijk, hoe hij zichzelf telkens herhaalt. Pijnlijk, die breuk die je nu al voelt tussen deze vader en deze dochter, en ook de teloorgang van dat huwelijk. Ook al wordt er gezegd dat de moeder is weggegaan omdat hij haar had bedrogen met een ander, een onstuielige hartstocht die alweer achter de rug is.

‘Hoe ging het afgelopen week op school?’ vraagt de vader.

Het meisje haalt haar schouders op. Ze zegt: ‘Wil je me vanavond naar mijn vriendinnetje brengen?’

‘Ik was van plan om met z’n tweeën naar de film te gaan.’

‘Daar heb ik geen zin in. Ik wil liever naar mijn vriendin.’

‘Wat ga je daar doen?’

‘Lol maken.’

‘En daarna?’

‘Dan ga ik weer naar mama.’

De vader geeft het op, hij doet deze week niet meer zijn best om haar over te halen. Ook hij kijkt op zijn mobiel. Zij laat een deel van haar gerecht liggen, hij eet dat restje op.